

Letnik III.

v lažnjivi obleki.

Št. 16.

Izhaja po **dvakrat na mesec**, v Ljubljani, kedar ga prebere in ne konfiscira policija. — Velja **celo leto** 3 gold., **pol leta** 1 gold. 50 kr. in **četrt leta** 80 kr. za vsacega brez ozira na stan, osebo in narodnost. — Posamezne številke se dobivajo, če jih kaj ostane, po 10 kr. v Giontini-jevi bukvarnici na velikem trgu. Vredništvo in opravnštvo (administracija) je na velikem trgu hiš. št. 3 v prvem nadstropju na ulice. Tam se sprejema denar.
Kdor ga bere in ga ni kupil, se bo, ako se zasači, ostro kaznoval.

Vsim častitim bralcem.

Danes vidite „Brencelja“ z drugo glavo v Mariboru izleženega in v dakaj lepši obleki. Da je zapustil belo Ljubljano in si izbral svoje gnjezdo v Mariboru, krive so razne sitnosti, ktere je imel zadnje dni.

Odslej se bo izlegal v Mariboru, a izhajal v Ljubljani, toraj ostane za naročnike vse pri starem. Tudi Vi mu ostanite stari prijatelji in pridobite mu novih, da bo mogel bolj razsajati po nemčurskem šotoru.

„Brencelj“,
po ljubljanskem preselovanji:

Protest.

Mi, ki vse vemo, ki smo se že tolikokrat s pametjo prepirali, mi, katerih modrost presega vso modrost deželnega zbora, mi, kateri zastopamo vse prebivalce ljubljanskega mesta, še tiste kateri nas niso volili, mi, kateri bi morali davno že biti vsaj ministri, mi, med kterimi jih je nekaj že čez 45 let starih, mi, kateri smo se vsi izučili v šolah z nemškim učnim jezikom, mi, kateri smo se za mesto tolikokrat blamirali, da nam ni za eno blamažo več ali manj, mi, iz kterih ust govoré otroci sami, mi, očetje ljubljanskega mesta smo sklenili sledeče:

Slovenski jezik se ne sme nikakor vpejati v ljudske šole po Kranjskem.

Razlogi.

1. Je znano, da smo se mi učili svoje modrosti le v nemškem jeziku. Da bi mi ne znali tega jezika, bi morali molčati, ali pa, kakor Slovenci, la—

2. Kam bomo šli z učitelji, kateri niso na Nemškem za nobeno rabo in se vrivajo na Slovensko?

3. Čemu bodo naši nemški uradniki, če jih ne bo nihče poslušal, ker ne bo znal nemški?

4. Kdo bo kupil nemško kulturo, ktere imamo še toliko v zalogi?

5. Kako se nam bodo redili renegati in nemčurji, če naši otroci še toliko ne bodo umeli nemščine, da bi upili: „Gut heil! Gut schleich!“

Iz zadnjega razloga se razvidi, da mora obstati nemščina v ljudskih šolah, da ne pomré z nami závod nemčurjev in renegatov in da imajo pregnani nemški uradniki tukaj pribežališče. Ako bi se vpeljala v šole vseskozi slovensčina, bi se odgojevali sami gumpci in tepci, kterih pa ni treba, dokler smo mi v Ljubljani.

Ljubljanskih 30 jogrov.

Slovenci

po Štajerskem in Koroškem!

Razpuščena sta Vam deželna zbora, razpode ni poslanci križem svet. Da ne bo stala deželna dvorana prazna, treba bo zopet voliti. Priporočalo se Vam jih bo mnogo, morda Vam bodo tudi še kaj obetali, da volite tega ali tega.

Le pametni bodite. To že veste, da so bili dozdejni poslanci, kateri so nemčurske vere, jako izvrstni, da so na vso moč zastopali nemčurski blagor ter se ozirali če ne na svojo domovino, vsaj na svoj dom.

Tih toraj ne smete popustiti. Da boste pa tim pridnejši, tim bolj zanesljivi, in da ne boste volili prav zastonj, Vam obeta tudi „Brencelj“ nekaj. Čujte!

Vsaj, kdor voli može Seidlnove ali Brandstetterjeve vrste, dobi pri „Brencelju“ za en krajcar orehov ali lešnikov, ali pa za dva krajcarja rožičev.

Kdor hoče dobiti to darilo, se mora pri „Brencelju“ opravičiti s spričalom volilne komisije, da je res volil kacega Del Cotta, Brandstetterja, Seideln in ljudi njihove vrste.

Le na noge, možje so vredni tega darila.

„**Brencelj**“, naganjavec nemčurskega volilnega odbora.

Ali ste ga videli?

Ali ste ga videli? Ste ga videli sina matere slovenske, kateri se poteguje za nemštvo? Ste ga videli Savla, kateri jezdari na nemškem oslu v Damask, da bi izdal svoje brate in rojake nemški kulturi? Ste ga videli lesjaka, kateri se je svojemu rodu tako izneveril, da, namesto da bi lovil kokoši, piše v letno sporočilo ljubljanske pripravnice sestavek, s katerim hoče dokazati, da je nemščina v ljudskih šolah otročičem tako potrebna, kakor kos kruha za malico.

Da bi to temeljito dokazal, bi „Brencelj“ nič ne rekel. A mož se v svojih razlogih naslanja na to, kar je nekdej Korelj I. v državnem zboru govoril v prid nemščine v ljudskih šolah, kateri se je skliceval na „znano avtoriteto“ lesjakovo. Ta lesjak ni prav nič zviti, to se vidi iz vsega, kar je do zdaj govoril, in če se „Brencelju“ pravo poroča, za občni zbor pravih lesjakov in lesic sklenil, tega lesjaka izključiti iz svojega zāroda ter energično protestirati proti temu, da se človek, kateri tako blamira sebe in lesičji rod, še dalje imenuje lesjak.

Toda ne to postopanje lesičjega rodu, ne učeni lesjaški spis se ne zdi „Brencelju“ tako zanimiv, da bi ga pregrizeval in prežvekal; njemu je le všeč, da ima ta spis tudi — konec. In pa kakošen konec!

Čujte! Ko je lesjak Slovence s peresom dobro namlatil in prav po hribovsko oklestil, skoči v svoj brlog in kriči na ves glas, da bi ga pri miru pustili. Revez ti! Skorej bi se smilil „Brencelju“. Je že dobro! Kaj ne, če druge popadaš, te ne boli! Da bi pa drugi tebe ne, tega se pa bojiš!

„To sem pisal, ne da bi zbudil kakošno sovraštvo, timveč, ker je po mojem prepričanju.“

Cudnu! To se po damače tako-le glasi: „Jaz sem te pretepel, ne zato, da bi me sovražil ali mi celó s palico vrnil, timveč zato, da me ti pri miru pustiš.“

Ne boš! „Brencelj“ je kakor lesjak krvoželjna žival, on ne drži zausnice, si ne liže rane, če ga kdo popade, timveč zaleti se v svojega sovražnika ter ga piči na občutljivo mesto. In tako bo od danes med lesjaki in brenceljni strašno sovraštvo, ktero se ne bo dalo zbrisati. Zdaj je že vse eno! Pa se dajva!

„Sokol“ v Celji.

Neumna igra v 4 djanjih, spisal narodni Dolgež. Kraj igranja: Zadnja nemčurska stražnica (die letzte deutsche Wachtstube).

Osebe: Dr. G. Lačnik, zagrizen nemčur in počakaj-čenča (Sprechwart) 4nega telovadnega društva v Celji.

Berglja Prusak, njegov prijatelj in podložen pri 4nem telovadnem društvu.

Jaka Heuschrecker, rudeč fabrikant narodnih dežnikov („marelj“).

1. dejanje.

Dr. G. Lačnik, Berglja Prusak, Jaka Heuschrecker,

(na kólodvoru gledata, kako krompirjevec privleče veliko težo v Celje.)

Dr. G. Lačnik. So, že tukaj! Glej vse rudeče! Jih je vendar-le hudič prinesel!

Berglja-Prusak: Jaz grem sklicat vso našo armado, da jih bo nabrisala ali pa —

Dr. G. Lačnik. Ali pa — tekla. Prijatelj, ti ne veš, kaj so „Sokoli.“ Če je treba teči, mora biti kdo drug, da teče.

Jaka Heuschrecker (stopi iz vqza). No, no, gospoda, kaj zlodja ste se tako prestrašili?

Dr. G. Lačnik. Ali ne vidite, da je poln vlak rudečih — —.

Jaka. Haha! Stojte no!

2. dejanje.

Prejšnji.

Jaka (izleče veliko rudečih narodnih „marelj“ iz vozov). Dr. G. Lačnik (si oddahne). Hvala nemškemu duhu, v teh rudečih oblekah ni „Sokolov.“

Berglja Prusak. Če ljubljanski gospod Ahčin zvedó, da so se nama pred „mareljami“ tako hlače tresle, kakor njemu pred Hrvati, se nama bo na zadnje še on smejal. Skriva to blamažo, doktor! (Zavijeta blamažo v ustavoveren plajšč in jo skrijeta pod suknjo.)

3. dejanje.

Prejšnja brez Jaka.

Dr. G. Lačnik (ljubl. „Tagblatt“ v roki). Da bi ne bil jaz pisal tega hudega članka v „Tagblatt“, bi se bilo privleklo gotovo toliko rudečih „Sokolov“ v Celje, kakor je zdaj „marelj“. Moj članek je spremenil „Sokole“ v rudeče marelje. Gut heul! (Oba se veselja objameta in se potem vtopita v nemškem pivu, kuhanem na slovenski zemlji iz slovenskega ječmena, kateri je rasel na Slovenskem. Nemška „Vaterland“ ju zaljubljeno in ponosno gleda.)

4. dejanje.

Nič.

(Večer je. Vsa okna — dr. G. Lačnika — so razsvetljena z eno lojeno svečo, ktera brli na čast v „marelje“ spremenjenih „Sokolov“, ktere dajo nemčurji zapreti, ker bi se utegnile oživet v „Sokole“ in izdati „nemško mesto“ Slovincem. Zbor mestnih nemčurjev pa sklene, da so odslej rudeče „marelje“ prepovedane. Zadej se joka Jaka Heuschrecker za svojimi narodnimi rudečimi „mareljami.“)

Zagrinjalo pade, ker se sramuje nemčurske blamaže.

Pogovor dveh turnarjev.

Krevljež. Gut heul, Štokljež, si že prišel iz Brna? Kako je bilo? Ste ga dobro žajfali?

Štokljež. Pa še kako. Ti si še misliti ne moreš, kakošen je bil ta „turnertag“.

Krevljež. Oho! Povej mi no, rad bi vedel.

Štokljež. To je vse drugo, kakor „knajpa“. Misli si stokrat tako velik prostor, kakor je naša knajpa, stokrat več strežajev in natakarjev, tisočkrat toliko vrčkov piva, tisočkrat toliko kapunov, purmanov, pišek ocvrtih in pečenih, stokrat toliko govorov, petja, godbe in turnarjev, stokrat toliko pijanih pod mizo, stokrat toliko takih, ktere drugi dan lasje bole, vse to si misli in potem boš razumel, kakošen je bil „turnertag“ v Brnu.

Krevljež. A, taka je? Toraj je sto turnarjevih „knajp“ —

Štokljež. „Turnertag“, taka je!

Pogovori.

Jaka. Zakaj toliko govore o „turnertagu“ v Brnu na Moravskem. Povej mi Jože, kaj je prav za prav „turnertag“?

Jože. Turnarjev dan.

Jaka. To tudi jaz vem. Pa kaj pomeni ta izraz?

Jože. Kaj pomeni? Hm! No, saj veš, dan pride za nočjo. —

Jaka. Aha, že vem, „turnernacht“ in „turnertag“, Če se vso noč pijančeva in rogovili, je to „turnernacht“, in če zjutraj koga lasje bole —

Jože. Je to „turnertag“, turnarjev dan. Taka je!

Jaka. Dobro! Kaj pa je okrožen turnarski dan (Kreisturntag)?

Jože. I, no, če turnarja po taki noči tako glava boli, da se mu vse okrog vrti.

* * *

Tine. Tolikokrat berem ali slišim besedi „zabavati“ in „zabavljati“, ali ne pomenite obe eno in isto reč?

Tone. Skoraj. Razloček je čisto majhen. Če se zberó Slovenci, se zabavajo, če se pa zberó nemškutarji, pa zabavljajo — Slovincem, se ve da. Ta razloček je.

Tine. Razumem! Če gre n. pr. „Sokol“ na kmete, se gré zabavat, če bi šli pa turnarji, —

Tone. Bi šli zabavljat.

Tine. Taka je!

* * *

Jaka. V čim sta si podobna bik in nemškutar?

Tone. Oba razkači rudeča srajca.

* * *

Tine. Ali verjameš, da tudi lesice prime steklina?

Jože. Hm! Kar sem bral nek spis lesjaka, že verjamem.

Pogovori s prikuho.

Iz malega raste veliko. Iz male pasje krote Riesterjeve zraste „Brenceljnu“ velika pravda pri deželni sodniji.

Počasi se daleč pride. Toraj bi morali Slovenci biti že unkraj svetá.

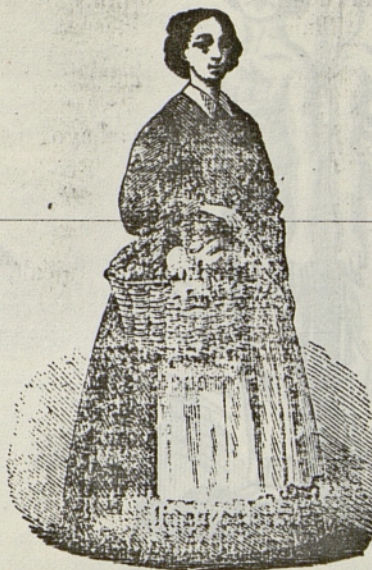
Roka roko umiva, obe pa obraz. Slovenski poslanci so se v državnem zboru potezali za Hohenwarta, on pa jim je delal obljube. Kdo pa je bil umit, to se še ne vé.

Kar se ne stori, se ne zvé. Do zdej še ni znano, kaj je Hohenwart storil za Slovence.

Jabelko ne pade deleč od drevesa. Če je oče Prusák, hodi pa sin v Brn k nemčurskem zboru turnarjev.

Čez sedem let vse prav pride. Le Žabjek ne pride nikoli prav.

Rešpehtarjova kuharčca.

Taka je! Ves svet je ena godlja, mi smo pa kuhavnice, da jo mešamo. Ta pregovor jeznajdla ena kuharčca, to je tako gvišno, koker dvakrat dva pet. Meni se zdi, da sem to že enkrat povedala, pa nič ne dé, kar je dobro, je dobro; naj se da na mizo, kdar če.

Zakaj da smo mi kuhavnice? Zato k' se večkrat vtikamo v kakšno vročo godljo. Ibljanski gmajrot je taka kuharčca, k' se je že večkrat spekla v godlji al v ajmoht, kterga je deželni zbor al lontan sku-

hal. Šafarjeva Ančka mi je že večkrat jamrala, da ima tak križ z Dolfitam, ki ji zmiraj vhaja na rotovž in tam čenča, da se potem ves mest nji smeje, zato k' se Dolfita bolj ne ahta. Gun dan mu je padlo v glavo, da slovenska špraha ni zanj! Lejte no! Če zanj ni, je pa za druge otroke, kaj bi se ustil in žlebedral, če noče učiti se v slovenski šprahi, naj ga pa mama peljejo ke, ker je vse tajč.

Pa da se Dolfi jezi nad slovensko špraho, mu še ni zameriti, bo že enkrat še pameten; da so pa gospod Lesjak tako vnet za tajč, k' bi mogli bit Slovinc, kakor drugi duhovni, to mene gifta. Jest sem že imela majengo, se k njim vdinjat, pa zdaj že ne grem, dobro da sem zvedela, kaj so pisal čez Slobenarje. Polej se pa v šolah avsbildajo tak turnarčki, kakor so fajerberi, k' se ognja boje. Pa gredo še na Moravsko, da vsi ldje vedó, kakšne rangerje imamo v Iblan. To je vendar preveč! Če v Šentvidu ali na Vižmarjih gori, jim je ogenj predeleč, če pa zvedo, da se v Brvu zastonj pir dobi, alo, pa letijo ke, kakor da b' gorelo. Al ni to za jeziti?

Toda ne smem preveč šimfat, če ne, me bo policija konfiksirala, koker zadnjič, k' sva z „Brenceljnam“ čez Čučkovga — ne Riesterjovga psa zabavljala. Zdaj imava pa per rihti pravdo, pa se bova že izrezala, jest imam še dalj jezik, koker cesarski dohtar. Bote že zvedli, kako se mu bom odrezala. Na Žabljek pa ne greva, tega pa ne!

Zahvala.

Javno zahvalo izrekamo ljubljanski gasilni straži (fajerberi) za izdatno pomoč, katero so nam s tem skazali, da so pri zadnjem požaru z vsem gasilnim orodjem, švrkavnicami, svitlimi čeladami itd. v tako obilnem številu — doma ostali, kajti ko bi bili prišli, bi bilo pogorelo le 28 hiš, tako jih je pa pogorelo 30 razen dveh, kateri niste pogoreli.

Vižmarčani in Šentviščani.

Osmer Kavec.

Jaz sem Osmer Kavec,
Zlô velik sem gospod,
Kjer koli me ni treba,
Tam najdeš me povsod.

Avstrijski Prusi v Brnu
V Moravskem se zberô,
Tam se na čast vsim Nemcem
Nevsmiljeno derô.

Od Brna do Brlina
Se daleč mi ne zdi;
Govôri so gotovo
Do tje se šlišali.

Kako smo skazovali
Tam gibčnost, udov moč!
Tak daleč, kakor turnar
Še bolha ti ne skoč'."

Brez mene nikdar „knajpe“,
Nikdar požara ni;
Kako bi se li v Brni
Brez mene „turnali“?

Kjer dosti je pijače,
Se jed zastoj dobi, —
Tam vrli Osmer Kavec
Gotovo ne „fali“.

Tam v Brni so vsi Nemci,
Moravske s'cer krvi.
Pa vendar jim za Pruse
Močno sree gori.

Zató sem Osmer Kavec
Jaz k zboru romal tje,
Ker človek pri enakih
Najbolj zabava se.

Tam smo se radovali
Po nemški noč in dan.
Še danes imam mačka,
Še danes sem zaspan.

Smo b'li na nemški zemlji,
Srkalí čist nemšk zrak.
Smo pivo nemško pili,
Tlačili nemški tlak.

So bratje naši Prusi
Francoze našeskal',
Mi smo se pa s to zmago
Ponosno pobahal'.

Francoze našeskatí
Ni bilo tak težko;
Kdor bil je kdaj na Janjčah,
Bo dobro vedel to.

Z jezikom jaz pretepem
Miljon Slovencev sam;
Če pa poguma treba,
Prav urno teči znam.

Takó sem v Brnu nemške
Kulture se napil,
Da sem pijan še danes,
Kakor sem v Brnu bil.

Tam Avstrijo rešili
Slovanom smo iz rok,
Da bi nas tam ne bilo,
Bi bila že na skók'!

Da jaz le sem rešitelj
Avstrije, to ve vsak,
Ker jaz sem Osmer Kavec,
Sem nemški korenjak.

Priporočilo.

Volitve za deželne zборе se bližajo in „Brencelj“, voditelj kupčije z dobrimi kandidati, je odprl zopet svojo „botiko“, v kateri ima na prodaj mnogo takih, ki bi bili radi poslanci. Da se izprazni „botika“ in blago ne spridi, priporoča pri tej priložnosti svoj hram častitim volilcem, s pristavkom, da se dobivajo pri njem kandidati kakor n. pr. Brandstetter, Del Cott, Seidl.

Del Cott-a bi posebno rad oddal, toraj bo popotoval ž njim v Celje kjer ga bo skusil spečati po vsaki ceni. Tudi se pri njem kupujejo kandidati, kateri so že padli pri volitvah.

„Brencelj“ in drugi,

zaloga nemčurskih kandidatov za Koroško in Štajarsko.

V pojasnenje.

Ne vem, zakaj se Slovenci in njihovi časniki jezé nad Lesjakom, da se poteguje za nemščino v šolah! On že ve, kako se najboljše odgojujejo mladi — lesjaki. Če so stari lesjaki in stare lesice zadovoljni, kaj je to Slovincem mâr? Sestavek o nemščini v šolah je gotovo pisan za — lesjake in lesice, to se vidi iz vsega, kar je pisano v njem.

„Brencelj“, pedagog.

Enaka mera za Slovence in Nemce.

Slovenci v enomer tožijo, da je dozdej v Avstriji za Nemce drugačna mera, kakor za Slovence. Ni res, kakor kaže jasno sledeča podoba.

(Dasiravno je risar šaljivo premenil klobuka, se vendar že na obrazu pozna, kateri tih fantov je Slovenec in kateri Nemec.)

Kraussovci,

kteri po večkratnem opominjevanji nočejo plačati dolžne lanske naročnine.

Gg. Miha Brajz, posestnik pri sv. Barbari pri Mariboru. — Juri Čurin pri sv. Križu poleg Ljutomera. — Črnovec, trgovec v Jelšanah. — France Demšar, bivši v Mirni. — Janez Golob, duh. pom. v. Šmartnu pri Sostajnu. — Anton Hajšek v Trebovljah. — Hanželič v Ormužu. — Nace Hribar v Jesenicah. — Kunstelnova kavarna v Radolei. — Kapler, posestnik pri sv. Duhu poleg Škofje Loke. — France Kerševani, župan v Dornbergu. — Juri Križaj, župnik v Ložu. — Vilko Mikuličič v Dalmicah. — Poše, bivši učitelj pri M. D. v Polji. — Dr. Savinski v Zagrebu. — Tujčeva kavarna v Planini. — Dr. Vidrič v Zagrebu. — Zamarjeva kavarna v Gorici.

(Dalje sledi.)

„Brencelj“ piše:

Kmetiču iz B. Če vaš župan potrebuje za svoje otroke kakih kolic, napiše bajtarju listek, da je še kaj dolžan, in če bajtar ne plača brž, mu konfiscira kolica, da se njegovi otroci po njih vozijo. Naj posnemajo vsi bajtarji ta način in njemu konfiscirajo z enakom uzrokom kola, se bo videlo, kdo bo prej nehal, bajtarji ali župan. To je moj svet, pri sodnji morda vedó družega. Sicer pa bi bilo najboljšo, da bi tacega župana posadili na kolce in ga peljali — kam drugam, potem bi bilo vsega konec.

Gosp. F. Saurau-u v Kamniku. Menite, da je „Brencelj“ kaj hudega mislil, ko je Vas pičil? On pika nemškutarje in druge nerodne ljudi vselej iz dobrega namena. Da mu pa žugate, da ga boste raztelesili, kakor ste njegovega brata, to je — grozno. Veste, kdo je brenceljnov brat? Komar. In veste, kje komarje trančirajo? V Šiški. Toraj Vas „Brencelj“ priporoča Šiščanom, kekar bodo napravili komarjeve koline. Samo to se „Brenceljno“ predržno zdi, da hočete, kakor ste se bahali v neki gostilnici, njega in vse slovenske vrednike vgnati v kozji rog. Le poskusite! Tudi ni bilo treba dajati pisatelju Vašega dopisa 20 krajcarjev, še manj pa rekomandirati pismo, kajti prišlo bi bilo tudi brez rekomandacije — pod klop. Da je „Šavra“ — stara krava, to je gotovo — Vaša znajdba.

Prihodnji „Brencelj“ bo prifrčal konec meseca. Dasiravno v Mariboru tiskan, izhaja vendar-le v Ljubljani, kjer je vredništvo in opravništvo.